

No. 27/50. sz. 1864.

No. 50.

Megjelenik havonként
háromszor, egy-egy
íven, negyedrétegekben,
közhasznú tartalommal.

Előfizethető egy
idényre, vagyis félévre:
helyben, házhoz hordás-
sal 1 frt 50 kr., vidékre,
postán küldve 2 frtál.
Egyes szám ára 10 ujkr.

HORTOBÁGY.

FOLYÓIRAT.

Előfizetést elfogadnak
a helybeli könyvtárosok,
Borsos Ferencza
gyógyszerész ur, és a
szerkesztő.

Minden e folyóirattal
vonatköző levelek a
szerkesztőhöz (Szécl-
utca 2465-ik szám)
intézendők.

1862.

9. szám.

Jan. 21.

Király széke.

Legelső királyunk
Föltette magában
Bejárni országát;
Hogy azt megismervén,
Eszközőlmi tudja
Javát — boldogságát.

Igy járta-be egykor
A Mátra vidékét,
Fényes kísérettel;
S a lovaglás közben
Járt utról letérve,

Hegyek közt tévedt-el.

Ölén egy szép völgynek,
Pihenést parancsol
Csergő patak mellett;
De ám nem sokára
Sátort kelle ütni,
Mert már beestellett.

A király elfaradt,
S a lány fübe dölve
Egyet int kezével.
Hű apródja érti,
És aranykupát hoz
A patak vizével.

Megérintü a víz
Ajktát a királynak, —
S az apródra hámul;
„Fiu! — e víz meleg! —
„Ez szomjunk nem oltja.“ —
Az apród csak ámul.

A király fölpatton
Rögtön nyughelyéről;
A patakhöz elmegy;
Belemártja jobbját
S kiált: „e forrás szent!
„Szent lesz nekünk e hegy.“

A szomszéd vidékről
Sok munkás gyűl össze,
Király parancsára.
Roppant nagy köveket
Ezer kéz segít föl
A hegy ormójára.

A hold alig újul
Egypárszor, — már a fal
S bástyák készen állnak;
Halad a gyors munka,
Fölvigyázó szeme
Alatt a királynak.

Saját kezeivel
János templomának
Alapját tévé le,
Melyet építtetni
A vár udvarának
Rendelt közepére.

Karesü faragványát
Minden oszlopának
Örömmel szemlélte,
A kis kápolnának
És a szent oltárnak
Helyét maga mérte.

Egy szomszédos hegyre
Viteté karszékét
És naponta ott ült;
Ott nézte a munkát,
Mignem a szép templom
Egészen fölépült.

* * *

Hires Eger váránál
Sok döntő harc zajlott,
Mig romba dőlt végre;
Vár s templom diszének
Némely maradványa
Néz föl most az égbe.

De a hegyet most is
Királyszéknek hiják,
Nevét megtartotta.
Egy tört templomoszlop
Most nagy királyunknak
Köszobrát hordozza.

Kadarecsy.

A pók.

Gellert után.

Egy pók — tehetségére büszke —
Olykor-olykor sötétben nézte
Finom fonadékain át
A dolgozó selyembogárt;
Pedans tudós szokásakint,
Ki csak jó magáért hevül,
A könyvek közt, miket megirt,
Egész nyakig beásva ül,
S ha ifjabb bölcs köszön neki
Csak félszemmél tekintgeti.
A hernyó, kit nem rég költöztetének
Ama szobába, — csak multság végett, —
Pók szomszédját sokáig nézdeli
S „ugyan mit szösz te ott?“ — azt kérdezi.
— Tudatlan! — a pók is haragosan rátámad
Mít hátrárod bolond kérdéssel munkámat!
Én az öröklétnék szövk.

A mint e szó ajkán kijött,
Seprővel lép be egy szolgáló
S lesepri a szoba faláról
Az öröklétnék s a szövk.

Bármilyen tudással dicsekedhetik eszed:
Nevetséges az, mig hasznossá nem teszed.
A csupa szorgalom hálát nem érdemel,
Mert a henyeségnél nem hasznosb semmivel.

Illéssy György.

Néhány őszinte szó

a polgári haszonélvezetek arányáról, Debreczenben.

Az újabb időkben egy-egy tárgyról nem beszéltek annyit lakostársaink, mint a legeltetés, faizás s egyéb haszonélvezetek megállapítása és rendezéséről. Ki tudná mind följegyezni ama badarnál badarabb eszméket, mik e tárgy körül, kisebb nagyobb körökben, bor közt és boron kívül, magokat avatottaknak képzelők, de nagy részben teljesen avatlanok által, szenvedélylyel s szenvedély nélkül a nagy közönség elé dobattak? — Ki

lenne képes a különböző, többnyire anyagi s nem ritkán önző érdekekből folyó kívánatokat, jogos és nem jogos követeléseket kielégíteni? — ki merné magának azon pártatlan állást tulajdonítani, honnan, eltekintve minden magánérdektől, fölül-emelkedve a hatalmasak követelő tekintetén s a tömeg által kínált népszerűségen, meghatározni birná azon igazságos kulcsot, mely egy részről — habár ideiglenesen is — alapjául szolgálhatna az egyes lakosok — ha úgy tetszik — polgári beneficiumainak, másrésztől ki ne zárja a városnak, mint a polgárság s összes lakosság egyetemének rendelkezhetési jogát és tehetségét, a nálunk még annyira hiányzó, nélkülözhetetlen, hasznos, szükséges, és jótékony intézetek életbeléptetésére? — Ily embert nem ismerünk. — . . .

Pedig azt mondják, nagyon is nyakunkra nőtt az idő, midőn e haszonélvezeteket valahára rendezni kötelesség; s hogy ez lehetővé váljék, csakugyan kell valakinek, vagy valakiknek eléállani, s kísérletet tenni, hogy a különböző érdekek, a lehetőségig egy kalap alá vonassanak, s addig is, míg törvényhozásunk e tárgyban véglegesen s döntőleg határozná, e javadalmak élvezési aránya, a lehető legigazságosabban megállapíttassék.

Ily célból bízott meg a múlt év elején, az akkori alkotmányos városi közgyűlés által, egy számos tagból álló bizottság, mely a város birtokában levő s javadalmul szolgálható minden föld-

területnek keletkezése, természete s viszonyai alapos kipuhatólása után, javaslatot készítvén: azt végmegállapítás végett, a megbízó közgyűlés elé volt terjesztendő. Több ízben összeült e bizottság, munkalátában azonban nagy lassan haladott, mert legtöbbszörre a tagok indolentiája miatt, nem volt meg a kellő szám, mely ily nagyfontosságú kérdések alapos megvitatására szükségesnek látszott; — mert a kebelében is kitört különböző érdekek, egymásnak engedni nem bírtak; — mert végre azok, kik az ott is nyilatkozott terde nézeteket tapasztaltságuk s a tárgyban alapos jártasságuknál fogva, a legilletékesebben fölvilágosíthaták, csudálatraméltó gyöngeséggel s talán féltékenységgel mélyen hallgatának s azokat, bár nézeteikkel össze nem férhetőket, meggyőződéseikkel merőben ellenzőket, hallgatásukkal az ügy valóságos hátrányára s világos kárára méginkább terjedni s gyarapodni engedék. *)

Főleg az utóbb elmondott volt főoka annak, miszerint a bizottság azon nap estéjén tartott utolsó ülésében, melyen a nyilvános közgyűlések további tartását betöltő legfensőbb parancs már leérkezett, belátni volt kénytelen, hogy ezen annyira kényes tárgyban, egy évet megközelítő időszak alatt, még első alapját sem bírta letenni envéleményének.

Azon nézetben vagyunk, hogy ha birt volna is e bizottság, a maga saját kebelében is eltérő nézetek összehozásával, zöldre vergődni, megtörött volna az a közgyűlés tanácskozmányain; mert azt hisszük, hogy a törvényhozás rendelkezéseig, az ily tárgybani intézkedés, csakis akkor lehet jogerejű, ha azon intézkedést, kivétel nélkül minden ahoz jogosított egyetemlegesen, sajátjának nyilatkoztatja; — szóval, hogy a legeltetés, faizás s más haszonélvezet arányát, vagy törvényes uton, vagy a törvénynyel ugyanazon hatályu törvényes egyesség nyomán állapíthatni meg. Királyi városokban a proportióra nézve törvényünk még nincsen; hogy pedig egyhangu egyesség jöjjön

*) Egy őszinte és értelmes szó, városunk közügyeinek nyílt terén, melyen oly kevesen jarnak közülünk, oly kincz, — hogy azt nem lehet eléggé megbecsülnünk. — Annál fogva a legnagyobb örömmel adtunk helyet, e cikknek, a nélkül azonban, hogy a t. cikkirő minden megjegyzését egészen magunkévá tennénk.

létre az arányra nézve, ismervé az egymástól annyira eltérő viszonyokat, remélni távolról sem bátorkodunk.

A törvényhozás is kétségenkívül nem kevésbé fog megakadva lenni, midőn a királyi városokban behozandó arányra nézve általános törvényt alkotand; mert ha végignézünk a városok birtokviszonyai sorozatán, első tekintettel nem nehéz belátni: mely különfélék azokban a birtoklások maga a lakosság között is, méginkább pedig a lakosok s város közti viszonyokra nézve; de egy perczig sem szabad kételkednünk, hogy fognak találni böles törvényhozóink módokat, melyek az ily különböző természetű városok lakosainak egymáshoz, s ezeknek a város, mint maradandó életű egyetem iránti viszonylagos érdekeit, a legcélszerűbben s igazságosabban kiegyenlítendik. S utóljára, habár az annyira különböző birtokviszonyok miatt, tökéletes általános törvények alkotása nem sikerülne is, minden esetre jobb leend az alkotandó a semmi törvéynél.

Ugyde, mondják igen sokan, addig is, míg törvényhozásilag rendelkezés tételehetnék, szükséges, hogy ideiglenesen bár, de mégis meghatározottassék a legellettetés, faizás s más haszonélvezetek aránya; régebben is élvezték azokat s a használathól a szomorú évek alatt estünk ki; s utóljára is, jobb a bár nem tökéletesen igazságos alapu beneficium, mint semmi beneficium.

Míg azonban a legellettetés s faizás haszonélvezeteire nézve, az ideiglenes arány megállapításának szükségéről, vagy halasztásáról szólnánk, csekély tárgyismeretünkhöz mérve megkiséreljük Debreczen városa azon birtokainak, melyek a haszonélvezet alapjai lehetnek, természetéről magán tudomásunkat s nézeteinket eléadni; — bátrak vagyunk egyszersmind az avatottabbakat, az ügy fontosságánál fogva tiszteletteljesen fölhívni, hogy mit nem jól tudunk s akarat ellenére tévesztve adunk elé, arra nézve ezen, vagy más helybeli lapokon fölvilágosítást adni s minket, netalán tévúton járókat, a helyes utra igazítani sziveskedjenek. Az ügy — minél több oldalról megviláttatik — csak nyerhet s különösen ily kényes tárgy megérdemli, hogy tiszta vizet töltsünk a pohárba; jogosan igényli, hogy hátat fordítva a magánérde-

keknek s tetszeniakarásnak, leplezetlen mondjuk ki a valót, igyekezzünk kitisztázni a ferde nézeteket, kiirtani a jogtalan követeléseket, mik sokakban a sokszori hallás s elbeszélés miatt, többnyire ellentmondás hiányában, csaknem meggyőződéssé váltak.

(Folytatjuk.)

Közélet.

Debreczen város új tisztikara.

Polgármester: *Szöllösy János. Főbíró *Csáthy Károly. Főkapitány: *Hanke Leo.

Közig. tanácsnokok: *Frank Antal, *Leidenfrost Gyula, *Barcsay István, *Nagy József, és Nánássy Lajos (ügyvéd).

Közig. jegyzők: *Tóbi István, †Mezei János.

Törvényk. tanácsnokok: Csató István, volt alkotmányos, †Angyalos Mihály, †Szabó Imre, Tikos István volt alk. *Marjalaki Károly, *Kecskés János.

Törv. jegyzők: *Kiss Imre, †Laki Imre.

Főügyész: Balkányi Szabó Lajos v. alk. (valószínűleg lemond.) Alügyész: *Kovács Sándor.

Rendőrkapitány: Brunner Ferencz v. alk. Alkapitány: †Körner Adolf.

Telekkönyvvezető: †Szabó Mihály. Telekk. előadó: †Veréb József.

Vásárbíró: †Csonka Károly.

Levéltárnokok: Közig. †Györffy Péter. Törv. Szabó József.

Kiadók: Közig. †Vetéssy Mihály. Törv. Szikszay Ferencz (ügyvéd).

Számvevők: 1. *Szél János. 2. *Tikos Ferencz. 3. Balogh Lajos (v. közs. jegyző. utóbb városi napdíjas).

Főorvos: †Szántay József. Alorvos: Palay Miklós (mint halljuk, nem fogadta el). Sebészek: 1. †Dusóczki Pál. †Kömüves Antal. Szülésznő: †Nemes Jánosné.

Mérvők: Pfansmied Kálmán v. alk.

Erdőmester: †Márton Károly. Mátai biztos: †Megyaszay Sámuel. Mezőbiztosok: Cs. Nagy József v. alk. †Megyessy Károly. Kaszálló biztosok: †Török Pál. †Nagy József. Erdőszők: †Ujfalusy Sámuel. Tóth Dániel v. alk.

Pénytárnok Házi: †Tóth János. Hadi: †Si-

monffy Lajos. Árva: †Poroszlai László. Földi: †Kemény Dániel. Árvatartó alapítványi: Bauer Antal v. alk. Ellenőrök. Házi: †Somosi István. Hadi: *Tóth József. Árva: †Erdey Mihály. Földi: †Szentgyörgyi Elek.

Városgazdák: 1. Szücs Mihály. 2. †Trocsányi Károly.

Építető biztos: ifj. †Király Mihály. Téglá és cserépb. †Beke Károly.

Igdatók: Közig. †Juhász Mihály. Törv. †Thamassy Sándor. Telekk. †Garbóczy Ferencz.

Barom orvosok: †Bernscherer József. †Deli Mátyás.

Kórodafelügyelő: †Arany Sándor.

Várnagy: †Kappéczy Pál. Szállásbiztosok. Fő: †Hááz Károly. Al: †Szép Sándor. Lesczinszky Lajos v. alk.

Irnokok: Lengyel József, Kapros Lajos, Balogh Gáspár, Harangi János, Polgári Sándor, Somogyi Albert, Falusi Károly, Oláh Endre, Kiss Orbán Károly, Tarcsai Dániel, Szabó Ferencz, Doszpoly István, Nagy Sándor, Ujhelyi József. Mind a 14 †

A *-gal jegyzettek október 20 előtt, a †-el jegyzettek pedig mindkét korszakban szolgáltak.

Bihar-megye kinevezett tisztikara:

Első alispán: Oláh Mátyás, volt cs. k. orsz. tszéki tanácsos. Másodalispán: Balázsovich Zsigmond cs. kir. orsz. tszéki tanácsos és államügyész. Harmadalispán: *Joannesku Döme, volt cs. k. helytart. tanácsos, nevelési osztály. Főjegyző: Tokody Lajos, v. cs. k. segédszolgabiró. Aljegyzők: Keszthelyi Ödön, v. cs. k. tszéki segéd, Tokody György figyelő, *Papp József figyelő, Kiss Kálmán figyelő, Major Gyula irnok. Főügyvéd: Decsy Károly, volt cs. k. tszéki tanácsos. Alügyvéd: Porubszky László, v. cs. segédszolgabiró, Follinus Antal, cs. kir. segédállamügyész, Benyő Mihály cs. kir. tszéki segéd, Selmeczy Ignác cs. kir. tszéki segéd, Ámánt Béla cs. k. tszéki segéd. Főpénztárnok: Kollárszky. Főorvos: Nagy Károly, volt cs. k. megyei főorvos, Grosz Lajos, volt tszéki orvos mindkét időszakban. Levéltárnokok meghagyattak; az alkotmányos megye által is átvették. Várnagy: Döry József.

Váradijárás:

Főszolgabiró: *Román József, volt cs. kir. segédszolgabiró. Alszolgabirák: *Dehelián György, volt cs. k. segédszolgabiró, *Boros István, volt alkotmányos szolgabiró, *Brindus Döme, volt cs. kir. tszéki segéd, Fráter Ferencz. Esküdtek: Prichistal Antal, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Fejér Izidor, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Petrus János, volt cs. k. szolgabirói tollnok, Dochekall Károly, volt cs. k. szolgabirói tollnok, *Bozontay.

Sárréti járás: Főszbiró: Govrik Márton, v. cs. k. szolgabiró. Alszbirák: Kardos János, ismeretlen, volt cs. k. hivatalnok. Kolláth Ferencz, v. cs. k. tszéki segéd. Tikos Lajos, Jakó Pál, ügyvéd Derecskén. Esküdtek: Balogh Kálmán, Borus Sándor, Dancsházy, ismeretlenek, figyelők lehettek. Tokody Sándor jogász, *Mócz János.

Érmelléki járás: Főszolgabiró: Nagy Lajos, volt cs. k. szolgabiró. Alszbirák: Ottlik Gyula, cs. k. segéd szbiró. *Nyisztor József, volt cs. hivatalnok. *Borha György, volt alkotmányos községi jegyző közelebbről, Fráter Béla, mondják, csőd alatt állott. Esküdtek nincsenek még.

Szalontai járás: Főszbiró: Nagy József, volt cs. kir. segédszibiró. Alszbirák: id. Fonyad László, volt cs. k. tiszti segéd. *Mág Manó, cs. k. pénztári tiszt. *Erdélyi Péter, cs. k. segédszibiró. *Lázár László, cs. k. segédszibiró. Kiss Imre, cs. kir. tszéki segéd. Esküdtek: Kunczly Lajos cs. k. tollnok. Széles József, cs. k. tollnok. Cseresznyés Sándor, *Szabados Márton, if. Tokody István, Schavel Károly irnok.

Belényesi járás: Főszbiró: *Páál Péter, Zarándmegyében alkotmányos. Alszbirák: *Kosztin Tamás, cs. k. segédszibiró, *Vass János Krasóhól alkotmányos, *Veres János alk. az előtt cs. segédbiró. Esküdtek: Lukács Elek, alk. az előtt cs. tollnok, *Popovics István alk. az előtt cs. tollnok, Zachariás Gergely cs. kir. tollnok, Oláh István cs. k. tollnok.

Törvényszék polgári: Lakatos Benedek, volt cs. urb. tszéki tanácsos. Szerdahelyi Imre, 1849 után főszolgabiró és járásbiró. Porubszky István. Beliczay Ferencz, volt cs. tszéki tanácsos. Komlóssy Antal, v. cs. k. szolgabiró. Fráter József.

— Tokody István cs. kir. tszéki irodaigazgató. Sorbán János cs. k. szbiró. Fényes Sándor, 1849 után szbiró. Örley Dienes. Vinkler Lajos cs. kir. segéd államügyész. Fenyítő: Ingruber Károly, v. cs. kir. államügyész. Lakatos Alajos 1849 után tszéki tanácsos. Juricskay Rudolf 1849 után szolgabíró. Stepanovics Lajos, 1849 után N.-Várad kapitánya. Szervánszky Ferencz.

Telek-könyv igazgató: Lehman János.

A többi megmaradt. A csillaggal jegyzettek románok. (P. N.)

Ezen jó urak között Komlóssy Antal, közelebb tiltakozott a pesti lapokban, hogy ő hivatalt sem nem vállalt, sem nem vállalhat (sem nem vállalhat, mondaná Maszlaczký.)

A londoni kiállításra szánt és már Pestre szállított debreczeni küldemények közül, az „István“ gőzmalom gyártmányait és a sárréti gyékényfonatokat volt alkalmunk megtekinteni. A gőzmalom kiállítása, oly kitűnő lisztek, darák és árpakásból (összesen 21 fajta) áll, hogy azoknál jelesbeket alig lehet gyártani. — Most is annyi megrendelés érkezik a gőzmalomhoz gyártmányokért, nemcsak Magyarhonból, de külföldről is, hogy azokat teljesíteni képtelen; de kétséget sem szenved, hogy a londoni kiállításban való részvevése jó híret még emelni fogja. — A gyártmányok 5 szekrényben küldettek Pestre, melyeket Tóth István asztalosmester, sima körisfából, remekül készített. A nyomtatást városi nyomdánk nagy mügonddal és szép sikerrel teljesítette, a lakatosmunkát Balázs, a könyvkötőmunkát pedig Dávidházy szintén jelesen végezték. Nem lehet ez alkalommal meg nem rónunk P. helybeli üvegest, ki a gyártmányok fölébe oly rossz üveget vágott, hogy azokat ki kellett cserélni, s mégis egy-egy 0. frtot számít darabjáért, mely nem nagyobb egy □ lábánál, s más üveges által 20 krra becsült. De különösen ki kell emelnünk ifj. Balla Károly ur érdemét, ki a czimirat nemzeti czimerét nagy gondnal és művészettel festette ki. A Londonba küldött szekrények egy hasonmását, mindenki megtekintheti Handtel Vilmos ur diszárkereskedésében, hol az, gyártmányokkal tele, az Emlékkert javára kisorolandó tárgyak egyikét képezi.

A sárréti gyékényfonatok takarógyékény, kosarak, dohánytartók, késtartók, komlószarastók, s több eféléből állanak. E kézművek nem annyira a már kész tökéletesség, mint a tökéletesedési képesség mutatványai akarnak lenni, s az idegent arról győzni meg, hogy a magyar földész, gazdaságtól üres óráiban sem ül összedugott kézzel, hanem egyedül a kínálkozó alkalmat megragadva és foglalkozásvágyának engedve is, természetes józan esze, ugyszólván ösztöne után oly műveket készít, melyek a tehetségnek biztos előjelei, s kedvező körülmények közt a tökély magasb fokára könnyen emelhetők.

Sajnálkozva kell emlitenünk, hogy tudunk esetet, melyben a kézműves, még a beküldés háttáridején sem tudta: mit csináljon kiállításra készített művével? s végre is helyben kellett eladnia azon készítményt, mely a kiállításon talán nagy hatást csinált volna. — Vajjon megtanulta-e az illető ezáltal, hogy mégis csak van annak az újságolvasásnak egy kis haszna?

Nem csak nekünk van szomorú farsangunk, hanem az ország minden vidékéről azt írják, hogy senkinek sincs kedve bálozni. Csupán a pesti Károlykaszárnyában tántzolgatnak a katonatiszt urak. Jól teszik! majd mi is tánczolunk ha kedvünk lesz.

A debreczeni kereskedők farsangjának szomorú voltát nagyon neveli azon körülmény, hogy közelebbi „szabadságunk“ a lehető legrosszabb eredménnyel végződött. — Alig emlékeznek ilyen rossz vásárra. Volt kereskedő, ki nem ritkán hetivásárkor is csinált oly pénztárt, a minőt most, vásár hetének egyik-másik napján csinált. Különösen rosszul sikerültek az incassok. Ismerünk kereskedőt, ki 6000 frtnyi aprólékos követelésből egy ezeret sem tudott bevenni. — Legjobban jellemzi vásárunkat azon adoma, hogy két kereskedő azt kérdezte Királytól: ad e kettőjük napi bevételéért egy vacsorát? — mire Király azt felelte: „bez én nem adok!“

A hírlapok szerint közelebb Szegeden Színegylet, Szentesen pedig dalárda alakult. — Az egyletek szaporodásán csak örülhetünk; de ohajtanánk, hogy azok mindjárt alakulások kez-

detén, érintkezésbe tennék magokat a rokon egy-
letekkel, s a működésben egymást támogatják. —
Szükségesnek látjuk például, hogy minden na-
gyobb városban Színügyegylet alakuljon, s azok
együtt karolják fel és létesítsék a vidéki szí-
nészek segély és nyugdíjintézetét, s
más, különösen a vidéket illető, szükséges dol-
gokat, melyeket létrehozni, a budai népszínház-
nak sokkal kevésbé feladata, mint magának a vi-
déknek.

A napokban Szini Károly egy felszólítást
tett közzé, melyben a külföld irodalmi remekei-
nek magyarra fordításáról beszélve, az írókat mű-
ködésre, a közönséget pedig pártolásra buzdítja.
— Valóban szükséges is, mert szomorú dolog
az olyan, mint például, hogy Beranger da-
laiból, melyeket é folyóirat szerkesztője tavaly
sajtó alá rendezett, Beranger és Szász Ká-
roly neveinek ajánlása és a csekély ár mellett is,
csak ötödfélszáz példány kelet.

Miskolcz. Január 14.

Hogy második levelem, szálkás vagy gunyos-
nak találta szerkesztő barátom s asztalfőkjében fe-
lejtette, nem riaszt vissza ezen harmadik írásá-
tól, mely ma született gyermeként ártatlan ugyan,
de oroszlan haragu lenne, ha Debreczen rajtunk
elkövetett sérelmét megtorolni akarnók! Bátor mi
szegény miskolcziai. Pestre rándulásunkor, kö-
rülbelül 40 mérföldet kerülünk csak azért,
hogy dúsgazdag Debreczen városát utba ejtven
megláthassuk: — e jó indulatunkat a szom-
széd számba sem vévén, úgy viszonozza, hogy
most, midőn verejtékes fáradozással, Reszler dal-
és szintársulata részére, január 18-tól két havi
bérletet kiháználhazaltunk, Debreczen az örömtől
ragyogó szemekkel felénk pislangatott szintársu-
latnak utját állja, s néhány bérlő iránti kimé-
letességből 40 előadásra letartóztatja. — Ezen
hozzánk való kiváló szives jó akaratját a d—ni
Színügyegyletnek igen szépen megköszönjük, s
Ludas Matyival azt mondjuk rá, hogy „három-
szor veri, stb.“ — A szini előadásokra étvágyat
kapott közönségünk azonban, ez által nem maradt
egészen faltól, hanem segített magán aképen,

hogy hamarosan műkedvelő társaságot férczelt
össze. — E társulat előkelő nők s férfiakból ala-
kult, s már idáig is két sikerült előadást rende-
zett; ugyanis f. hó 5-kén az „Utolsó levélben,
6-kán pedig a „Fogházban“ ismertette fel élet-
revalóságát. — Ha tudjuk: mennyi nehézséggel
jár, a gyors lepergést igénylő francia darabok
szinrehozatala, rendes színészeknél is, annyival
inkább kezdő műkedvelőknél, ha nem téveszi-
jük szem elől azon kettős jótékony szél, hogy
míg segély után áhító közintézetekünk tökécskét
gyarapítják, hosszú téli estvéinknek is elveszik
unalomfulánkját: — bizonyára szemet hu-
nyandunk azon csekély botlások, s népek gyer-
közők szinpaditilos pajtáskodására, melyek oly
zsufolt és válogatott közönséggel szemben, csak
az illetőkre nézve hátrányosak. A gyönyörű és
igen nagy közönség, mind két este elégtlenül
hagyta el a színházat, azon reményben, hogy ezen
előadásoknak „folytatása következik.“ —
Arva színházunk ez uton 543 frt 66 kr. újévi
ajándékot kapot, — köszönet érte a nemes keblű
műkedvelőknek!

Tudom, hogy nem mondom vele ujságot, de
nem lehet említetlen hagynom, hogy alkotmányos
tisztviselői karunk matadorait Jekkelfalusy L. fő-
bíró, Éles János albiró és Kiss József főjegyző
az itt székelő császári biztos, azért, mert az
új kinevezett, garánciatlanul talált magis-
trátusnak, a parancsolt hivatalos átszámolást meg-
tagadták, f. hó 3-kán Kassára, a katonai törvény-
szék elé kísértette, kik mai napig fogva tartat-
nak. — Így jár a ki lába elé nem néz, — meg-
botolhat nem csak a fabakterben, hanem a SS-ban is.

Napjainkban — különösen a nyilvános he-
lyeken — valódi ostromot állottunk ki az iskolai
fiatalságtól, kik keresztyén és nem keresz-
tyén embert „Kovács Gyula“ aláírási íveivel
ostromoltak, és mondhatom, hogy igen nagy
sikerrel. — A szerkesztő urnak ide mellékelek
egy felhívási ívet, hogy alkalma legyen Debre-
czennek, e kölcsönünket melegibe visszafizetni. —
„Thury János“ tánczművész sirja jeltelen van, —
ő az egész Hazáé volt, — így csak becsületére
válhatik Debreczennek, ha emelendő sirkövéhez
nehány fillérrel járul.

Kemény téli időjárásunk van, — a sarkantyú pengést tul kiáltja a fagyos hó sikoltása. Hanem farsangot mégis csak a naptárból ismerünk, bálokról szó sincs; pedig a bálók vásárok, melyben a lánysereg pártát árul s főkötőt vásárol.

Hortobágyt dobos.

Péterfia színház.

A „D. N. V. Értesítő“ K. jegyű antikritikusa, — a ki min-
ket, néhány levelében, finomságra akart oktatni, — a nevezett lap
f. évi 3-dik számában, oly durva kifejezésekkel lép föl ellenünk,
hogy azok által magunkat minden további válaszolástól felmentve
érezzük; sőt megvalljuk: ezt tudva sajnáljuk, hogy eddig is szóba
állottunk vele.

Havi Szemle.

1862-ki December hóban, összesen 25 előadás volt. 21
bérletben, 3 jutalomjáték és 1 hangverseny. — Adatott 8 dalmű
7 idegen és 1 eredeti) 1 eredeti és 6 idegen dráma, 1 rémdrám-
a, 1 népszimű, 2 eredeti és 8 idegen vígjáték. — A játé-
renddel, melyben becses műveket is találunk, a kielégítő reper-
toáriumuk száma pedig tulnyomó, nagyon meglehetnének eléged-
ve, — ha az eredeti műveket oly kevéssé képviselve nem látnók
bennük; de mikor a fővárosban úgy szólván szimüeső esik, mikor
Győrött szimüirási járvány uralkodik, s a nagy részt idegen ajku
Arad F a u s t o t látja szinpadon: jogosan hiszszük megkívánhatni,
hogy mi meg legalább az ismert eredeti szimüveket lássuk elő-
adatni. 27 szimü közzül csak 5 eredeti! ezen arányt nem lehet
helyeselelnünk. — Mi ugyan sem az igazgatónak praescribálni, sem
a közönséget kérdőre vonni nem érezzük magunkat feljogosultak-
nak; de az elsőnek — mint a közönség egy része — szívből ta-
nécsolni, s a másik előtt — mint a szinészet barátja — őszinte
véleményt mondani, kötelességünknek tartjuk. Annál fogva nem
ballagathatjuk el, hogy a közönségnek azon szokását, miszerint
ugyanazon szimüvet csak egyszer szeret látni, s az előadásokban
örökös változtatást, újdonságokat követel, nem értjük. Hiszen
első látásra tulajdonkép élvezni sem lehet a szimüvet! hogy él-
vezhessük: értenünk, s hogy megérthessük: többször látnunk,
mintegy tanulmányoznunk kell azt. Kellemesen lephet ugyan meg
valamely szép vidék, ha csak gyorsan elhaladunk is mellette, de
gyakran kell azt látogatnunk, hogy szépségeit igazán érezhessük,
hogy a kellemes benyomás lelkünkben megöröködhessen. Így van
a dolog szimüveknél, de különösen dalmüveknél is, s ez oka
annak, hogy külföldön egész ideényen keresztül folyvást ugyan-
azon két-három dalmüvet adják, s egy jó szimü, rövid idő alatt
50 előadást is ér, míg nálunk — s nem épen igaztalanul — va-
lószerűleg attól tart a szinigazgató, hogy ha ugyanazon müvet,
kétszer-háromszor bérletben adja: bérletét sérti meg, szünetben
pedig épen nincs közönsége. Innen van aztán, hogy nagyon sok
jó eredeti nem létében s a meglevők sokba kerülven: legtöbbször
idegenek után kapkod a szinigazgató; innen van, hogy a szinpad-
i kapkodás kórsággá fajul, a tulterhelt szinész pedig tehetségének

kikepzésére képtelenné válik. — Ez véleményünk a közönség
előtt; a szinigazgatóságnak pedig azt tanácsoljuk, hogy ezt tudva
is, tulságtól őrizkedjék, mert a jobb műveknek — legfőlebb apró
változtatások mellett — gyakor adatásával, elérheti ugyan
azon czélt, hogy a közönségnek legalább egy (s a jobb) részét
megnyeri, de ha egyedül az ujságvágyó szeszélyek kielégítésére
törekszik, sisiphusi munkát vállalt magára, és sem pénztárát, sem
a közönség igényeit betölteni képes nem leend. Különösen az
eredeti szimüveket el ne hanyagolja, mert azok szinrehozása
kötelesség.

Szinészeink és szinésznőink közzül mindenkinek elég dolga
volt. — Dicsérettel említhetjük, hogy közelebbi szemlének óta,
sok elmaradt a szerepemtudás botrányából; de minthogy sok
még megmaradt belőle, ismételve kérjük szinészletünk papjait,
hogy ezt a bünt magoktól eltávolítsák.

Általános botrány szinpadunkon, a krinolinval való vissza-
elés. Szinésznőink e tekintetben nem tesznek különiséget korszak
és polgári állásokban; különösen a segéd személyzetnek mindegy:
akár mai, akár ezer év előtti alakot személyesít, sőt azt kell hin-
nünk, hogy ha — uram hősá! — Éva anyánk szerepét adnak,
akkor is krinolinban lépnek fel. Pedig tréfa a mi tréfa, de az a
szinpad krinolinlátványosság, magába véve sem tréfa. — Komolyan
tanácsoljuk a rendezőségnek, hogy e botrányos visszaélést meg-
szüntetni igyekezzenek.

Ha még az — egyebiránt dicséretes — zenekart arra kérjük,
hogy zenemüveibe egy kis változatosságot öntsön; a vállalkozót
pedig, hogy egyes apró bajokat, minő az ajtók csikorgása, bizo-
nyos gázanyagszag, a szinlapok classicus hanyagsága, és a szin-
ház országos hírű hidegsége, stb. eltávolítson, mindent elmond-
tunk, a mit ez alkalommal elmondandónak véltünk.

Jan. 7. Doppler Ferencz Ilkája az előbbi szerep osztás-
sal adatott. Bátor János ma is köztetszésre éneklé a poharo-
zás közti dalát, ugy az 1-ső felvonás vége felé a szép románcozot.
Ilka csinos magádalai, ugy a Zitává s Gyulával dallott
kettősök érdemlett tapsokkal jutalmaztattak. Derülségre hívták a
közönséget a Miska és Gyula, ugy Podagrás és Miska
közti tréfás párdalok s a 3-dik felvonásban a tréfás hármas dal.
Elismerésünket jelentjük ki Miskának, hogy megtartoztatá
magát a tulásoktól, s a hatás nem is maradt el, mert Gyula
busongó dala a chorussal, megtapsoltatott. Ohajtottuk volna, ha
Podagrás sem igyekezendett magára vonni a közönség figyel-
mét, így az őt terhelő okmány hosszúra nyújtott eltépése által
egy két felsőbb regiobeli hangosabb mosolyt kicsalni csakugyan
sikerült, de Ilka szép dalát nem kevéssé zavarta; meg vagyunk
győződve, hogy ő nem venné jó neven, ha komoly dalát, egy
más szereplő, helyén kivüli furesálkodásaival hatástalanná tenni
igyekeznek. Nézők közép számmal.

Jan. 8. Zöldy Miklós javára: Tamás bátya kunyhója.
A jutalmazottat érdemlett tapsokban részesíté, a nagyon csekély
számu közönség. Tisztelői pedig értékes emlékekkel lepték meg.

Jan. 9. Erkel F. Hunyady Lászlója. A czimszerep-
ben Reszler az egész darabon keresztül becsülettel működött.
A kulalakitást illetőleg figyelmeztetjük őt, hogy Hunyady László-

nak zosszu szöke haja volt, — minden képen így van festve. Lángh B. (Mátyás) meglehetősen mondá el dalait, ohajtánók, ha szép alt hangjára minél több művelési gondot fordítana. — Sancia A. (Erzsébet) különösen az erősebb színezeteknél helyén volt. Prielle (Király) dalain a folytonos igyekezet jelei észrevehetőek. Térey A. (Mária) igen jól tevő, hogy különben is kevés magándallal ellátott szerepébe, a La Grange számára írott szép magándalt beleszötte; szép hatással éneklé ezen kívül a jegyesé-vel párdalt, mint mindketten ki is hívtak; a bucsúpárdal is a börtönben, szépen sikerült. Őt is figyelmeztetjük, hogy Gara Máriának hollószin hajat tulajdonitanak, s különösen tünik föl, midőn László a Máriáról ábrándozó dalában, ennek hollószin furtjeiről álmodozik, s Mária igen szöke hajjal jelen meg. Foltényi (Cillej) jó külsővel, jól adá kis szerepét. Mezei (Gara) nem bírja elég hatással énekelni Gara szerepét, s ezt Baráthynek véljük átadatni mindig. Külalakjában sem tudtuk fölis-merni a büszke főurat, a korombajusz csatlósnak illett volna. — A zene és dalkar jól működtek; a templomjelenet hatásos volt; általában az egész opera — leszámítván a keresztnéli jelenet hiányát — a szépszámu közönség teljes meglegedésére adatott.

Jan. 10. A mátkánézés vagy a fiatalarszlán és a vén tigris. Vigj. 5 felv. Irta Marsano V. ford. Kiss Iván.

Jan. 11. Felemelt árak mellett bérletszünetben: Norma. Dalmü 2 felv. Zenéjét szerzette Bellini.

Jan. 12. Kettős előadás, felemelt árakkal. D. u. 5 órakor Dobó Katiza. Tört. népszimü 3 felv. Irta Tóth Kálmán. Zenéjét szerzette Allaga Géza. D. u. 8 órakor: A kunok. Dalmü 4 felv. Zenéjét szerz. Császár György.

Jan. 13. Bérletszünetben: Dom Sebastian. Dalmü 5 felv. Zenéjét szerzette Donizetti.

Jan. 14. Nőtlen férj. Vigj. 3 felv. Irta Obernyik Károly. Prámer B. vimester mutatványai.

Jan. 15. Uriel Acosta. Szomorujáték 5 f. Irta Gutzkow.

Jan. 16. Székly József föllépteül: A cigány. Népsz. 3 felv. Irta Szigligeti.

Január 23-kára

e színpadon (és a vidéken) először, új jelmezekkel felemelt árak mellett kitűzetett

I. István király.

eredeti tragoedia, Dobsa Lajostól.

A szerkesztő izenete.

„Debreczeni Közöny“ szerk. — Szívesen.

H. d. b. o. s. — „Várván várom“ a csermőkei Hypocrene nektárját. — Vajjon hát vasuton nem jöhetne el tengeri betegség nélkül? mert az alkalmatosságban sok az alkalmatlanság.

Piacziárak jan. 14-kén.

Középár: 1 Pozsonyi mérő tiszta buza 4 f. 20 kr. — Kétszeres 3 f. 60 kr. — Rozs 2 f. 90 kr. — Arpa 1 f. 90 kr. — Zab 1 f. 40 kr. — Tengeri 3 f. 10 kr. — Köles 2 f. 80 kr. — Kása 5 f. 20 kr. — Egy mázsa szalonna 24 ertől 33 frittig. — Egy font marhalus 18 kr.

T. cz. előfizetőinkhez.

Azon gyakori panaszok következtében, melyek a „Hortobágy“ hanyag és hiányos kiadmányozása ellen felmerültek, és melyek egyedül hűtlen lapkihordóinkat sujthatják: intézkedést tettünk, hogy nemcsak a kiadmányozás ezentul rendben történjék, hanem az elmaradt számok is, lehetőleg kipótoltassanak, s azt hisszük, hogy e tekintetben nem lesz több panasz.

Annálfogva tisztelettel kérjük t. cz. előfizetőinket: sziveskedjenek neveiket az egyenkint eléjük terjesztendő iveken felkeresvén; oda írni: mely számokat nem kaptak meg? Egyszersmind kérjük ugyanazon iveken, a netalán hiányos házsámokat vagy rosszul irt neveket kiigazítani.

Mindenekfelett pedig kérjük t. cz. előfizetőinket: méltóztassanak meggondolni, hogy a világon nincs lap, melynek kiadmányozása körül rendtelenségek elő ne fordulnának; hogy a kihordást és kézhezadást tökéletesen ellenörzenünk teljes lehetetlenség. — Sziveskedjenek annálfogva elnézéssel lenni oly hiányok iránt, melyeken csak lassankint és kölcsönös jóakarattal segíthetünk.

A kiadmányozást ezentul nem Csáthy és Társa, hanem alóírtak személyesen vezetendik, s a reclamatiókat saját lakásaikra (Piacz u. 1584. sz. és Széltucz 2465. sz.) kérik intéztetni, hol a netalán elmaradt számok, ezentul okvetlenül pótolhatni fognak.

Debreczen 1862. Jan. 20.

Illéssy György
szerkesztő.

Farkas Ferencz
a Színügy egyeslet elnöke.

Kiadja a debreczeni Színügyegylet.

Szerkeszti: Illéssy György.